

Sygn. akt IV CNP 8/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 18 listopada 2016 r., sygn. akt IV Ca (...),
z powództwa M.K.
przeciwko E.K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 września 2017 r.,

odmawia przyjęcia skargi pozwanej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku z wniesieniem przez pozwaną E.K. skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S. należy wskazać, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego uwzględniającym poglądy nauki prawa i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego przyjmuje się jednolicie, że orzeczeniem

niezgodnym z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. - jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 3 czerwca 2009 r., sygn. IV CNP 18/09, niepubl.; z dnia 5 września 2008 r., sygn. I CNP 27/08, niepubl.; z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. I BP 4/10, niepubl.). Niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć więc charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Tę wykładnię wskazanej normy zawartej w przytoczonym przepisie podzielił Trybunał Konstytucyjny orzekając w wyroku z dnia 27 września 2012 roku, (Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz.U.2012, poz. 1104), że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle przedstawionego stanowiska bezprawność judykacyjną, o której mowa w przywołanym 424¹ § 1 k.p.c., należy więc definiować w sposób autonomiczny, węższy od tradycyjnie rozumianej bezprawności w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej, z uwzględnieniem specyfiki sądowego stosowania prawa, istoty władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 maja 2006 r., sygn. I CNP 14/06, niepubl.; z dnia 28 marca 2007 r., sygn. II CNP 124/06, niepubl.; z dnia 14 kwietnia 2008 r., sygn. II BP 62/07, niepubl.; z dnia 25 marca 2009 r., sygn. V CNP 93/08, niepubl., z dnia 3 czerwca 2009 r., sygn. IV CNP 116/08, niepubl.; z dnia 20 stycznia 2011 r., sygn. I BP 4/10, niepubl.).

Wniesione skargi podlegają wstępnej selekcji, albowiem Sąd Najwyższy odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania, jeżeli jest ona oczywiście bezzasadna (art. 424⁹ k.p.c.). Oceny bezzasadności skargi należy dokonywać w powiązaniu z przedstawioną wyżej i utrwaloną w orzecznictwie wykładnią pojęcia

„niezgodności prawomocnego wyroku z prawem”. Bezzasadność skargi jest oczywista, jeśli już z jej treści bez głębszej analizy i jurydycznych dociekań wynika, że nie może być uwzględniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6.02.2009 roku, I BP 20/08, nie publ., z dnia 26.08.2008 r., III BP 3/08, nie publ., z dnia 20 czerwca 2007 r., II CNP 74/07, nie publ. oraz z dnia 22 czerwca 2007 r., V CNP 81/07, nie publ.). W orzecznictwie utrwalony jest także pogląd, że stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia to ustalenie jego bezprawności, które nie może nastąpić bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej, tj. orzekania w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Jeśli więc na gruncie odpowiedzialności cywilnej bezprawność oznacza generalnie naruszenie normy właściwego zachowania się, wynikającego z ustawy lub z umowy międzynarodowej, to w odniesieniu do odpowiedzialności za wydanie orzeczenia sądowego musi być skorygowana specyfiką władzy sądowniczej oraz jej ustrojem. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi mieć bowiem charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, których to cech nie nosi zaskarżony rozpatrywaną skargą wyrok.

W skardze pozwana zarzuciła jego niezgodność z art. 77 § 2 k.c. oraz art. 74 § 1 i 2 k.c., przejawiającą się w przyjęciu przez Sąd, że rozwiązanie umowy przedwstępnej zawartej na piśmie może nastąpić w drodze czynności konkludentnej stron. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że w oparciu o ustalenia faktyczne będące wynikiem przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, Sąd ten uznał, że winę za niewykonanie umowy przedwstępnej (nie zawarcie przyrzeczonej umowy sprzedaży mieszkania między pozwaną jako sprzedającą i powodem jako kupującym) ponoszą w równym stopniu obie strony, co obligowało pozwaną do zwrotu otrzymanego od powoda zadatku w kwocie 10 000 zł, zaś powoda pozbawiało prawa do żądania zasądzenia od pozwanej podwójnego zadatku w kwocie 20 000 zł. Wbrew argumentom skarżącej, orzeczenie to uznać należy za racjonalne oraz sprawiedliwie ważące interesy obu stron, stąd nie może być ono uznane za oczywiście niezgodne z prawem w przedstawionym wyżej rozumieniu.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 424⁹ k.p.c.).

jw